

Marska Straža

Uredništvo in tiskarna v Gornji Radgoni,
Spodnji Griz št. 9, pritličje. — Telefon št. 7.

Plača in toži se v Gornji Radgoni.
Izhaja vsak četrtek zjutraj.

Neodvisno glasilo
obmejnih Slovencev

Naročnina znaša za celo leto 32 Din, za pol
leta 16 Din, za četrt leta 8 Din, mesečno 3 Din.
Inserati po dogovoru, sicer pa: mali oglasi
do 20 besed 5 Din, za vsako nadaljnjo besedo
50 p več; vračuni se tudi predpisani davek.

3. številka

Gornja Radgona, dne 17. januarja 1924.

VI. leto.

Rak-rana Slovenije.

Rak-rana Slovenije je strašna politična razcepljenost in surovost v političnem boju. Kot neodvisen list, ki sledi sicer temeljni programski črti SLS (Slovenske ljudske stranke) smo ubrali navidez druge strune, kakor jih čujemo svirati po ostalem časopisju.

Predvsem predpostavljamo, da nam niti oddaleč ne pada v glavo učiti takozvanih patentiranih „klerikalcev“ (Confer uvodnika naše 1. in 2. številke, kaker naš današnji 2. članek „Malo debate in komentarja“) ampak pokazati hočemo z objektivno kritiko, kaj je prav in kaj ni prav. Na največjo napako smo že pokazali: Na profano zlorabo vere v politične svrhe. S tem seveda ni rečeno, pa hočemo iz dobrega slovenskega naroda napraviti takozvane „brezverce“, ker nam je pred očmi zgodovinska resnica, da je narod brez vere kakor človek brez duše, kakor priroda brez življenja. Da se narod ohrani veren, da se njegovo versko prepričanje poglobi — to je naloga Cerkve, medtem, ko je naloga politike, da ščitijo vero, jezik, običaje in pravice naroda, oboje pa deluj ločeno.

Povdarjamo, da smo s trditvijo: Cerkev se ne sme onečaščati s politiko izrekli tudi princip, da je želeti, da se duhovnik kot inteligent intenzivno posveti politiki svojega naroda, kar mu je lahko, ker ima dovolj časa in pride z ljudstvom v stike, samo ne sme pozabiti: Cerkev je Cerkev, politika pa politika. Obstojata tudi cerkvena politika, a ta nas ne peče, ker zadeva cerkvene diplomate. Sevedu onemu, ki hoče razumeti, je to jasno in razumljivo. To je torej že ena precej nevarna rak-rana na telesu Slovenije, zato škoduje pravi ljudski politiki, ovira njene uspehe in je povzročila marsikatero bridko razočaranje, kljub temu pa nam ni bila dobra šola. Vsled tega takozvanega polit. klerikalstva pa je začel narod mrzeti (sovražiti) naše brate pravoslavne vere... Kaj to pomeni za narod, na drugi strani pa škoda za krščanstvo — si bo izračunal vsak količkaj previden politik. Nadalje ton v našem slovenskem časopisju! (V mislih imam celokupno časopisje.) Kar zazebe človeka, ko prelistava zdaj „Jutro“, zdaj „Kmetijski list“

marib. „Stražo“ itd. Kam nas bo to pripeljalo?

Ravnotako je rak-rana Slovenije žalosten pojav, kako se takozvani svobodomiselniki v uprav židovskošmokovskem žargonu zaletava v Cerkev in s tem žali najsvetejše svetinje slovenskega naroda. Sem spada „Jutrova“ šundliteratura, ki je ravno tako ogabna kakor spredaj opisani nedostaki oz. politični grehi.

Laške in SHS-pogodbe — udarec v temo.

(Od posebne strani.)

Domače in svetovno časopisje se obširno bavi z italjansko—jugoslov. pogodbami iz zadnjega časa. V očigled žalostnih zgodovinskih dejstev, ki dokumentirajo le zahrbtnost, nasilstvo, ni verjeti v trajno iskrenost teh pogodb, katere je smatrati za pesek v oči ali še bolje — kot udarec v

temo!

Ali ni mogoče doseči, da bi se vodil političen boj v mejah največje dostojnosti in obzirnosti? Nekateri listi raznih strank so že začeli orati ledino. Kritika je potrebna, tudi ostra kritika seveda, saj zato je časopisje. Kritika pa bodi dosledno stvarna.

Za danes zadostuj to ob priliki pokažem na druge rak-rane, ki razjedajo zdravo telo Slovenije.

Z ozirom na našo notranjo politično razdrapanost, Radičevo harlekinsko politiko, italjansko dvoreznost, nesposobnost naših diplomatov ne sme resna, domoljubna politika zidati na oblake tega frazerskega pojava.

Atentat ali — nesreča?

Grška kraljica težko ranjena!

Po poročilih inoz. listov je avto ubežnega kralja iz Grčije zadel s tako silo ob nek drug avto, da je kraljica težko oziroma smrtnonevarno ranjena. Kralju se ni zgodilo nič. Osumljeni so grški

republikanci, ki so baje tak karambol pripravili. Uboge kronane glave, kako čudni atentati jih zalezujejo! (Atentatorji so čudaki, če si kaj drugega ne morejo zamisliti. — Op. uredn.)

Novi potresi na Japonskem.

— Izv. por. M. Str. —

GRAZ, 16. jan. Po poročilih iz Osake preko Londona je Japonsko presenetil nov potres. Promet je prekinjen, nad 600 hiš v

Jokohami ponovno porušeni. En vlak je padel v vodo, šest pa skočilo s tira. Potres traja dalje. Človeške žrtve so številne.

Stari grad v Splitu — v ognju.

— Izv. por. M. Str. —

SPLIT, 15. jan. Sinoči je tu izbruhnil ogenj. Stara škofijska palača je pogorela, ravnotako Hrv. knjižara, tiskarna Leon, katol. nar. prosveta, hrv. štedionica

in več poslopij. Ogenj so omejile požarne brambe s pomočjo vojaštva. Škoda še ni precenjena. Pogled na pogorišče je strašen. Požar izbruhnil v Leonovi tiskarni.

V radikalnem taboru — poka.

— Izv. por. M. Str. —

BEOGRAD, 15. jan. Poljedelski minister dr. Miletič je zagrozil fin. ministru, da odstopi, ako se ne odobri zahtevani kredit od 113 milj. din. Izstop iz

vlade namerava tudi zun. min. g. dr. Ninčić i. s. radi znanega članka dr. Spalajkovića, našega poslanika v Parizu. — Tudi vojni minister je podal svojo ostavko.

Malo komentarja in debate.

Čitajte uvodnike 1. in 2. številke, da boste bolje razumeli. Uredn.

Mislil sem danes razpravljati o 2. točki listovega programa, da hočemo zastopati dosledni krščanski socializem pa sem moral to nakano za sedaj opustiti ker sta zadnji in predzadnji uvodnik vzbudila ne morda vznemirjenje, ampak neko neumno repečenje, ki nosi obeležje skrajne duševne omejenosti, v kateri razni „tutleki“ ali kakor pravijo v tukajšnji okolici „maruleki“ ne razlikujejo pojmov „Cerkev“, (vesoljna Cerkev Kristova) potem „cerkev“, kot hiša božja, potem pojem „politika“ itd. itd. Težko je govoriti lipovemu bogu (maliku) o lepoti in pestrosti njegove okolice, zamanj prepričuješ žival, ki se hrani z želodom in pomijami — o estetiki, o lepoti, zamanj pripovednejš rojenemu slepcu o luči, zamanj govoriš nepismenemu hlapcu o modernem napredku, farizeju zamanj o čednosti itd.

Modrijani, ki streme za tem, da imajo okoli sebe čimbolj neuko čredo ki se da voljno gnati v ogenj, iz ognja v vodo in nazaj, so se farizejsko-zlobno razhudili nad takim „brezverskim“ pisanjem, dasi bi morali vedeti, da se moji nazori popolnoma strinjajo z nazori vrhovnega poglavarja Cerkve, sedanega sv. Očeta, katerega brezdomno niso motili tako prismojeni predsodki, ko je izdal velevažno encikliko v tem smislu, da se naj Cerkev ne profanira s politiko. Nad vse pismeni pismarji tega seveda ne vedo ali nočejo vedeti.

Da bo pa vsakemu šolarčku moje stališče popolnoma jasno, pribijam sledeče, poprej med vrstami dovolj jasno povedano:

1. Cerkev je svetovna institucija, zavetje vseh, ki hočejo živeti na verski podlagi, — torej ni last ene privilegirane kaste ali družbe, ampak vesoljnega človeštva, vseh narodov, vseh jezikov, vseh stanov in slojev, vseh strank!

2. Sv. Cerkev ima za izpolnjevanje verskih dolžnosti in za izvrševanje verskih obredov hiše božje (cerkve); ki niso in ne smejo biti menjalnice, ne politične zbornice, ampak imajo služiti zgolj svojemu vzvišenemu namenu.

3. Službo božjo izvršujejo duhovniki, služabniki božji, po krvi in mesu sicer grešniki kakor vsi drugi, v funkciji duhovnika pa so vendarle duhovniki, maziljeni za služabnike božje.

4. Tak duhovnik bere sv. mašo, poje vigilije, krsti novorojenčke, pokopuje mrliča, pridiguje, spoveduje, daje krščanski verski nauk itd. Zakaj so slednje cerkvene funkcije podčrtane debelo?

a) Lepa pridiga je duševni užitek kakor lepa pesem; politična pridiga, v kateri se s partizansko strastjo napadajo stranke, ki nimajo z vero prav nobenega stika in se za brezverca zaznamuje vsak samostojno in trezno misleč človek, to je že en majhen vzgled onečaščenja službe božje. Hočete tipičnih vzgledov? To je zločin po mojem mnenju.

b) Spovednica: Kraj za vse duše, ki iščejo miru, ne le za par licemerskih, s hudobijo zaznamovanih oseb. O, koliko bi se dalo o zlorabi spovednice v polit. svrhe povedati! To je zločin!

c) Krščanski nauk: Ali je res vedno krščanski, tudi takrat, ko je pred „Amenom“ znani refren: „Vrzite pri volitvah krogličico v to ali to škrišnjico!...“?!

d) Pogreb: Umre tragične ali navadne, morda celo mučeniške smrti kak grešnik(ca), ki ni bil na glasu kot političen agitator in duhovni gospod hoče s silo svojega umetnega sijaja prepričati, ako že ne cerkveni pogreb (za kar ima sicer svoje predpise) napr. petje nagrobnice s pomočjo društva, kjer je slučajno samo zapisan kot odbornik... Hočete konkretnih dokazov?! Kje je pijeteta do človeka, ki je že odšel po svojo sodbo pa se najde politično sfanatizirani grešnik, maziljen za duhovnika in hoče biti sodnik nad Sodnikom?!

e) Krst novorojenčkov: Vesel dogodek v rodbini. Zgodi se, da zagleda luč sveta otrok nezakonske matere... Uboga botra, kako je ozmerjena, kakor da ni črviček, ki ima pravico do sv. krsta božji dar in ukrep vsevišnje Previdnosti! Nezakonske Matere ne prišteva župnik več k svoji stranki, razven v slučaju, če ni „neprevidni oče“ v ožjih službenih stikih z gospodom! — Nezakonska mati z detetom je itak mučenica na zemlji in komaj najde botro, ženo z usmiljenim, z božjo ljubeznijo zaznamovanim srcem in še ta je za svoj plemeniti čin — ozmerjana...

Tu je par vzgledov. Kdor pa je čital oba moja članka z notico vred (2. štev. 3. str. 1. kolona spodaj) in pozna razmere, oz. ima glavo na pravem koncu, ta ve, da ni bilo nikjer govora o politiziranju med sv. daritvijo in cerkv. obredi, s katerimi nesrečnoneumnimi izgovori delajo omejeni špekulanti na ljudsko neumnost zajčji lov na pisca teh vrstic.

5. Moj nazor je in ostane: Duhovnik bodi v cerkvi služabnik božji, izven nje pa voditelj naroda ne izrabljajoč svojega dostojanstva. Izven cerkve in svoje službe naj bo politik, celo politični, društveni in prosvetni vodja. Imamo take in ljubljenci naroda so! Hočete vzgledov?

6. Duhovnik se kot inteligent mora politično udejstvovati, to je ljudstvu dolžan! Ne sme pa hiše božje zamenjati s politično zborovalnico ali agitacijskim lokalom.

S tem odpadejo vsi komentarji od „Jutra“ do „Tabora“ preko vseh lokalnih omejenih kritik do treznih sodb širše javnosti. — Kdor pa tega komentarja ne razume, naj mi sporoči.

Vsakemu, kdor je v stanu ovreči le eno spredaj emenjenih 6 pikrih resnic, ki se dajo vse z živimi argumenti dokazati — pa bom zelo hvaležen. Seveda se bo našel kak lajavni mameluk in bo v svoji sfanatiziranosti vrgel med svoje dresirane kimavce in kimavke kako staro frazo — in odgovorjeno bo.

S tem končam.

Roman Bendé.

RAZNE VESTI

Osvoboditev od plačila taks. Finančno ministrstvo je izdalo odredbo, po kateri oprošča Jugoslovensko Orlovsko Zvezo v Ljubljani in vse njene odseke po celi kraljevini od plačila takse za vse njihove prošnje, ki jih vlagajo pri državnih oblastih, in za vso njihove prireditve.

Koliko žensk ima Jugoslavija. Skoro v vseh naših pokrajinah je bilo pred svetovno vojno več moških nego žensk. Danes imajo ženske neznatno večino. V celi državi pride povprečno na 1000 moških 1022 žensk. V posameznih pokrajinah je razmerje sledeče: Na tisoč moških odpade v Medjimurju 1021 žensk, v Banatu 1041, v Bački in Baranji 1050, v Hrvatski in Sloveniji 1097, na otoku Krku in Kastvu 1137, v Dalmaciji 1111, v južni Srbiji 1008, v Črni gori 1006. Edino Bosna in Hercegovina sta tako „nesrečni“, da je manje žensk nego moških. Na tisoč moških odpade tam samo 957 žensk, tako, da je 43 moških od 1000 obsojenih na devišstvo.

Boljševiško vojaštvo se buni. Poročajo, da je nastal spor v Trocki-jevi armadi. Trocki se je namreč spril z nekaterimi člani moskovske vlade in ta spor se je zanesel tudi v armado.

Huda zima je letos skoro po vsej Evropi. V naši državi so bili ponekod taki zameti, da vlaki ne morejo naprej ali pa prihajajo z velikimi zamudami. V Srbiji je sneg zametel več ljudi, ki so zmrznili. Donava je zamrznila, da so morali ustaviti ladijski promet na njej. Letos je celo po takih krajih Italije visok sneg, kjer ga navadno komaj poznajo. Celo na Siciliji so nekatere vasi zaradi visokega snega odrezane od prometa. V severni Evropi je zamrznilo več morskih pristanišč.

Razbojnik Čaruga. Slavonski hajduk in razbojnik Jovo Čaruga, zadnje mesece strah in trepet slavonskega prebivalstva, je končno le prišel v pest pravice. Pohodu močne orožniške patrulje se je posrečilo, da ga je iztaknila v samotni koči nekega prevžitarja. Bil je lepo gosposko oblečen in se je predstavil kot Nikola Drez-

gič, vojni liferant iz Vinkovcev. Orožnikom se je takoj zdel sumljiv, odvedli so ga seboj in po par dneh je res priznal, da je sam razbojnik Čaruga v lastni osebi. Vjeli so tudi njegove tovariše. Čaruga je bil leta 1918. obsojen radi raznih zločinov na štiri leta težke ječe, pa se mu je z neverjetno spretnostjo posrečilo pobegniti iz za zidovja, nakar se je začel klatiti križem po Slavoniji, kakor svoj čas na Štajerskem znamenit Guzej. Zdaj hladnokrvno priznava celo vrsto svojih težkih zločinov. Ko so ga peljali v posebno ječo, je dejal: „No zdaj me pa peljete — v grob!“ Nedvomno ga bo namreč zadela smrtna kazen. Prebivalstvo se 50.000 dinarjev, ki so bili razpisani na glavo razbojnika Čaruge veselilo.

Poljub jo je zbudil od smrti. Posebno ganljiv in senzacionalen dogodek beležijo španski listi. V Vittoriji na Španskem so pogrebci ravno hoteli zapreti krsto desetletnega dekletca, ko prihiteli mati in prosila, naj svojo mrtvo hčerko se enkrat poljubi za slovo. Pogrebci so odložili pokrov, mati se sklonila in poljubi hčerko na usta, tedaj pa začuti, da se je hčerka zganila. Kakor blazna od radosti pohiti mati po zdravnika, ki po njeni prošnji poizkusi vse načine obujevanja. Uspeh je bil presenetljiv: srce je zopet začelo biti in dekletcu se je tekotom ene ure vrnilo življenje. Zdravnik je dognal, da je dekletce zapadlo v posebno močno letargijsko spanje, ki je pri otrokih pač zelo redek slučaj. Ker mu je zastalo tudi srce, je oglednik seveda moral ugotoviti smrt. Dekletce se zdaj že prav dobro počuti v — novem življenju.

Pustolovstvo kneginje Kozlovsk. Ruska kneginja Kozlovskaja, hči nekaj bogatega ruskega generala in veleposelnika Kozlovskega, ki je na carskem dvoru igral veliko vlogo, a so ga nato boljševiki ubili, je bila nedavno v Kopenhagenu razkrinkana kot tatfata dragotin. Mlada kneginja je pred tremi leti kot begunka dospela s svojo materjo v Kopenhagen, kjer ste se obe nasešili v prav skromnem hotelu. V kratkem času je umrla mati, mlada kneginja, ki so jo ostali ruski begunci uvedli v najodličnejše kopenhagenske kroge, pa je postala manj skromna in se začela prepuščati razuzdanim zabavam.

Nova dijamantna in zlata polja v Južni Ameriki. Iz Ria de Janeiro poročajo, da je v državi Minas Geraes (v osrednjem Braziliji) bilo najdeno novo veliko polje dijamantov in zlata. Vrednost cenijo na 120 milijonov reisov.

Naročajte „M. Stražo“

DOPISI

Pozor, volilci v davčno cenilno komisijo!

Na zboru zaupnikov SLS za ljutomerski okraj so se določili sporazumno in enoglasno sledeči kandidati i. s. za člana:

g. Janez Lančič, G. Radgona
g. Anton Slavčič, Bučecovci;
za namestnika:

g. Neudauer Alojzij, G. Radgona,
g. Magdič Ferdo, Cven.

Dne 20. januarja t. l. glasujte vsi davčni obvezanci kot volilni upravičenci za gornjo listo!

Imena kandidatov Vam jancijajo, da se bodo ti moške z vso žilavostjo potrudili za varstvo interesov vseh davkoplačevalcev!

Gornja Radgona. Požar v Zbigovcih, dne 9. tm. ob 3/4 6 zvečer je pri Heleni Domanjko po domače Huber v Zbigovcih po zlobni roki nastal velik požar. Zločinec Mauko Franc, mizar po poklicu je iz maščevanja zažgal hlev in nato takoj izginil v temo. Svojega hudobnega dejanja se je radoval le nekako do polnoči, ko ga je orožništvo iz Gornje Radgone v Črešnjevcih aretiralo. Gasilna društva iz Orehovec, Šratovci-Mele ter Gornje Radgone so prihitela na pomoč v zelo kratkem času. Ker ni bilo žalibog vode nikjer v bližini tudi brizgalen ni moglo uporabiti, zato je bilo delo zelo otežkočeno. Posrečilo se je le toliko, da se je rešilo svinje, vino in pohištvo ter da se je ogenj v toliko omejil, da je na hiši, akoravno je lesena, zgorela samo streha. Popolnoma je zgorelo gospodarsko poslopje, kjer se je nahajal goveji hlev ter poleg velika preša. Hiša je bila za malenkost zavarovana, kar je glasen opomin vsem posestnikom. — Društvo za zaščito dece nič ne deluje. Odbor se niti ni konstatiral, nebroj prošenj i. s. nujnih pa leži nerešenih. Z oziranjem na eminentno važnost humanitarnega društva je to žalostno dejstvo vnebovpijoč škandal, ki kriči po takojšnji remeduri. Ako se odbor takoj ne konstituira, kar se dosedaj še ni zgodilo, bomo krivce imenovali s celimi imeni in s primernim komentarjem. — Baraka na mostu je srečno dočkala novo leto in je le s samopomočjo in s podpiranjem avst. državljanov ter domače občine za veliko silo zakrpana. Ali se naša drž. uprava nič ne sramuje tega nečloveškega škandala? — Naša društva brez razlike strank — spijo spanje pravičnega. Vzrok: nesloga, letargija

Kolečka Ivanovič:

Študentje.

(Novela.)

(Nadaljevanje.)

— Ti nisi? Bžezni pa je pobožen. Kdo je Muki?

— Stano Koljev. Pa koj je Bžeznim?

— On je pobožen.

Jaz ga ne moram.

V bližini se je iz mraka zasmejelo:

— Ha-ha-hahaha...

— Kaj je? Si slišala krohotaanje, nekdo je v bližini; pojdiva odtod, malo se sprehodiva.

— Da, greva. Danilo, Daniločka poglej, glej, si že videl; luna je prišla ni sije ravno na naju. Luna, ah lunica, na naju sije...

Počasi sta vstala in šla med gostim smrečjem proti spomeniku, ki se je belil iz temnega mraka in stal mirno in hladno sredi gaja. Od gostilne je donela godba, v krasnih akordih in vmes je privrela na plan dijaška pesem.

— Poglej Slavica, ne stoji li nekdo ob spomeniku?

— Da, stoji! Čuj, zdi se mi, da je Lina.

— Lina Danevova, ne? Z njo sta si dobri prijateljici.

— Z njo? Baš ne, toda vendar tako malo; ona je zelo neprijetna, hodi sicer z mano, ker drugače me doma ne puste proč ni tako sve prisiljeni biti skupaj.

— Slavka, to ni lepo.

— Eh, lepo ali ne, to je vsejedno.

— Jaz bom moral skoraj iti k svojemu poslu, Slavjenka.

— Danilo, ne hodi, mene bo strah, spremljaj me do doma, jaz se bojim.

Kako to, da se naenkrat bojiš?

— Bženi. Ne, ne morem ti povedati.

— Ti, ti mi ne moreš povedati?

Moreš mi že, pa mi nočeš, tako reci raje Sla...; vem, kaj je; nisem slep tudi ne gluhi, vem da imaš nekaj z Bžeznim in sicer to vem že dolgo, za to ga pa ne maram, veš zato in če tudi...

— Danilo?! Ti? Ti me mučiš Danilo, če veš vse, to je, če veš več, zakaj si pa prej govoril, da me ljubiš, da me Bog vedi kaj.

— Ker te ljubim v istini, ker hočem, da mi ti to, kar vem že dolgo, še enkrat poveš; sicer pa ni treba.

— Kako me pa moreš ljubiti?

— Ker mi je vse enako, in mi ni popolnoma nič na tem, ali ljubiš še koga drugega ali ne, samo, da me ljubiš tedaj, ko sem pri tebi, drugokrat pa delaj, karkoli hočeš.

— Toraj tudi ljubav ti je enaka. In sedaj pa vedi še moje! Kadar ne greš z mano ti, se mi vselej pridruži Bžezni in mi govori neumnosti; pravi mi, da me ljubi, da me obožuje, da se bo ustrelil če ga nočem in, vsega ti ne morem povedati, to je namreč cel roman, kar mi je že vse povedal in zadnjič ni je rekel, da bo tako dolgo proklet, dokler ga ne ljubim.

— Ha, haha, tak bedak, zraven pa je pobožen, če ga ne ljubiš na vekomaj, pride še v pekel; ne takega teleta pa v resnici še nisem videl. Veš kaj, ljubi ga, Slavče, saj povej mu, da ga imaš rada naj ga skoro pamet sreča.

— Ti to zahtevaš od mene?

— Ne zahtevam; toda če hočeš stori! Jaz ti ne branim niti najmanje.

— Ju — A-a — je nekdo zakričal ob spomeniku ki nekaj v črno haljo zavitega se je zmuznilo iza njegove grmovje ob strani.

Od paviljona se je donela godba in dijaki so peli navdušeno študentsko himno, da se je razlivala tja ven v nemi svet gromko, s sila polno mladosti in cvetja...

— Otakar Bžezni! He Bžezni!

— Kaj hočeš z njim?

— Kje je prokleti vrag?! Pusti me

k njemu — in sunil ga je od sebe.

— Pa kje je? Vražji filister, kje je?

Bžezni je sedel za mizo blizu godbenega paviljona in pil, okoli njega je bila še cela kopica drugih študentov in študentk, vsi vprek so pili in peli ravno tisto koračnico, ki je tako gromovito donela v park, kjer sta se nahajala Slava in Danilo. Muki se je pa smejal in pravil neslane smešnice, katerim je navadno sledilo burno smejanje. Vsi so bili polni veselja, polni mladosti, tiste mladosti, ki cvete le enkrat, ki je tako lepa in vabljiva. Peli so, vriskali, se držali okoli vratu in ljubili, po mizi se je pa cedilo vino. Tedaj se je naenkrat pokazala nizka postana, vsa zavita v črn plašč.

Otakar Bžezni, kaj delaš?

Gorija, kaj si slep, da ne vidiš? He sem pogled!

— To vidim, toda moram ti povedati nekaj novega.

— In kaj?

— Takšno kubično teslo bo kaj povedalo?!

— O Sava, midva sva si dobra prijatelja, pa konjska glava si.

— Otakar, pojdi z mano, jaz ti nekaj pokažem; pusti te barabe, jaz bi ne sedel s temi revolucijonarji ne za milijon ne.

(Dalje prihodnjič.)

POLITIČNI PREGLED

15000 državnih uradnikov na cesti.

in absolutizem poedinah osebnosti, ki bi rade le žarele v luči tuje delavnosti. Zimska sezona bi nam dala lahko nekaj dobrih, poučnih, resnih in zabavnih gledaliških prireditev, mesto tega pa triumfirata ples in pijančevanje. Zdromite se, zaspanci! — Sokolski dom je prišel v krizo. Zakaj? Po zaslugi partizanske zagrizenosti, ki niti ne dopusti, da bi se obmejni prosvetni dom imenoval „Narodni dom“, v katerem bi vsi obmejni Slovenci našli svoj prostor. Bodite prepričani, da bi stavba že stala; kajti pomagali bi vsi solidarno ter bi proti taki stavbi protestirali le omejeni ljudje. V stavbnem odboru naj bi bili pristaši vseh strank. — Zvonovi za Apače. 15. t. m. so pripetjali iz tovarne Berndorf 3 lepe zvonove za Apače i. s. po 1300, 700 in 250 kg. Dan blagoslovitve ni poznan.

Verzej. Neki muhasti Verženec, ki je vzel na muho g. Miheliča in njegovo „mukotrpno bol“ v „Taboru“ in „Jutru“ — se je nasmejal, ker je g. M. obljubil g. uredniku M. Str. zausnico... (Potem me ima v želodcu kot neprebavljiv, Fremdkörper, ki je čisto po nedolžnem našel pot v centralno kurjavo njegovega organizma. Uredn.) Poslal nam je sledeči račun s pripombo, da ga bodo brihtni Verženci razumeli, ker gre samo za prištevanje in odštevanje in maio množnja:

Leto ima 365 dni
od teh je a) nedelj 52
b) praznikov 26
c) četrtkov 52
d) vel. počitnic 60
e) malih „ 40
f) nar. prazn. 15 245 dni

Ostane torej 120 dni

Če kdo vsak ta „delavnik“ v letu zasluži 400.— kron, koliko ima na leto, ki šteje po vseh koledarjih, kateri so zašli v naše slavno mesto 365 dni, letos pa celo 366 dni?

Mala Nedelja. Nad 5 let se je veselil in trpel z nami vlč. g. Kuk. Dober je bil z vsemi, za vsakega je imel prijazno besedo. Rad se je menil tudi z ubogim, preprostim človekom. Zato smo ga ljubili in spoštovali. Težko nam je bilo, ko se je razneslo po župniji, da mora drugam. Posebno „Dekliška zveza“, katero je tu ustanovil, se je čutila močno prizadeto. V najboljšem spominu ostane vsem, ki so ga poznali, posebno še mladini, ki jo je zbiral in vodil. Bog vodi in blagoslavlja Vaše delo še na novi postaji! — Okoli in okoli Male Nedelje se glasijo novi zvonovi, le pri nas še zmiraj binglja zvonček iz vojnih časov in milo toži po predvojnih tovariših. Naš za vse dobro vneti g. župnik je nas pozval, da se tudi mi vzdramimo ter po svojih močeh prispevamo za nabavo 2 novih zvonov. Ne dajmo se osramotiti od sosedov! Pokažimo v dejanju, da smo tudi mi ljubitelji ubranega zvonjenja, ki se naj še to leto triglasno razlega s prijaznega hrička malonedeljskega. O tem, kako se bo zbirka obnesla in še o čem zanimivešem prihodnji!

Sv. Križ pri Ljutomeru. Dekliška zveza priredi s sodelovanjem Bralnega društva v nedeljo, dne 27. jan. t. l. v Slomšekovi dvorani „božičnico“ z bogatim sporedom, ki vsebuje igro „Nazaj k materinemu srcu“ ter veselo igro „Med dvema kačama“. Nastopijo tudi pevci in tamburaši z novimi točkami. Ker bo obenem ta prireditev kot poslovilni večer vojakov-novincev so vabljeni vsi prijatelji poštene zabave k obilni udeležbi.

Sv. Bolfenk pri Središču. Tu smo na Štefanovo z velikim uspehom in ob lepi udeležbi igrali izvirno burko Vašega urednika g. Romana Bendé: Čudotvorna pijača. Naš oder, dasi okromer je vendar pokazal, da ga zamore lepa, zabava igra dvigniti.

Vlada je izvršila redukcijo državnega uradništva in pognala sredi trde zime 15000 ljudi v najhujšo bedo. Po vojni je državni uradnik padal iz nesreče v nesrečo, vsaka naslednja strahnejša od prejšnje. Sedaj pa, ko so se beraško pristradali do časa, ko bi morali biti uvrščeni po novem zakonu in bi se jim položaj vsaj za spoznanje zboljšal — sedaj pa jih vržejo brez nadaljnega na cesto. Nikdo ne vpraša, kako bodo plačali dolgeve, ki so jih vsled beraških plač morali napraviti, nihče ne skrbi, kako bodo ti bedneži živeli v bodoče. V prihodnjih dneh bo ta redukcija objavljena in videli bomo, kako so pri tem prizadeti slovenski uradniki. Ze danes pa objavljajo listi nekatere gorostasne številke. Tako je n. pr. 33 uradnikov in uradnic oddelka za kmetijsvo in nič manj pri finančnem ravnateljstvu v Ljubljani vrženih na cesto. Centralizem bije s škorpioni po slovenskih uradnikih, četudi so mu najzvesteje služili. Za nas nov nauk!

Nova amnestija.

Kralj Aleksander je podpisal ukaz, s katerim se je na rojstni dan kraljice Marije, 9. t. m. znižala kazen velikemu številu obsojencev.

Revizija volilnega zakona?

Vlada tuintam vendarle misli tudi na slovenske pokrajine, pa vedno le

Posebno Urša jo je pihnila v svoji ne ravno lahki vlogi. Je dober talent v njej. Le tako naprej! Razni orjunaši in demokrati ali kako se že imenujejo vsi so si prizadevali, da bi igra ne uspela, pa zamanj! Igra, burka sicer je primeren komad za podeželske odre, ne zahteva bogvekakih okraskov in malo oseb (4 v vseh 4 dejanjih!) ne bi delala sramote večjemu odru. Igra je izhajala v „Murski Straži“ (ki izhaja v G. Radgoni) bila tam brez šuma prvič uprizorjena in je bila pri nas drugič na odru. Gledali ste torej nekaj novega in tudi odnesli nove nauke, ker je v njej precej žalostne oderske resnice. Priporočamo tudi drugim odrom, da v predpustu to igro vprizoriijo. Toliko neprisiilenega smeha najdete redkoke. — c.

V Murski Soboti pred kratkim ustanovljeni „Trgovski dom“, čegar pravila bodo v kratkem odobrena od oblasti, priredi dne 2. februarja 1924 v vseh prostorih hotela Dobray svoj „Trgovski ples“ h kateremu so tudi maske dobrodošle. Za to prireditev izvoljeni pripravljani odbor je že marljivo na delu, ter obeta postati ta plesna prireditev najboljša v tej sezoni v Prekmurju. Z ozirom na to, da je event. čisti dobiček zabave namenjen za fond društva „Trgovski dom“ je želeli, da se te prireditve izven domačinov udeležijo tudi tujci — ljubitelji proste zabave iz bližnje in dalnje okolice.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Gasilno društvo Sv. Jurij ob Ščavnici priredi dne 20. januarja 1924 plesni venček s šaljivo pošto v gost. g. Domajnka. Vstopnina Din 3 za osebo. K obilni udeležbi vabi Odbor.

Hrastje-Mota. Tukaj so nabrali pri kmečki večerji vrli prijatelji lista Din 65 za tisk. sklad M. Straže. Živelj pesnemovalci!

Za obmejni tisk. sklad Murske Straže je daroval g. K. Jurjovič, trgovec Radenci 200.— din. Vrlega trgovca, ki se zaveda važnosti lista priporočamo najtopleje! Bog povrmi!

v kombinaciji s koristjo radikalne stranke. Ker se — kakor izgleda — resno bavi z bodočimi volitvami, razmišlja tudi o reviziji volilnega reda. Med drugimi zasnovami namerava baje izpremeniti dosedanja volilna okrožja, tako, da bi Prekmurje tvorilo posebno volilno okrožje. Tu bi eventualno imel kak radikalni prvak izgled za mandat. Nadalje je g. Pašić mnenja, da bi bilo treba zopet uvesti kvalificirane kandidate.

Sklicanje narodne skupščine.

Poslancem so bila poslana vabila, da pridejo 15. t. m. v Beograd. Ta dan se namerava sklicati parlament, sklicanje je bilo prvotno določeno na 20. januar. Po najnovejših poročilih pa se sestane skupščina 21. tm.

Iz novinarstva.

„Djakovačke Novine“ so spremenile ime v „Narodna Odbrana“ ker upajo na izhod iz Djakova v širšo okolico. Dobro urejevanemu listu želimo napredek. — „Ljudski tednik“ organ struje dr. Šusteršiča je zavzel povečano obliko. — „Vitez Zagorski“ hoče izdajati nov list, ki se bo tiskal v neki provincijalni tiskarni. — „Neue Freie Presse“ je zopet dovoljena v naši državi.

Mala antanta,

ki zboruje sedaj v Beogradu je sprejela več važnih sklepov, o katerih prinesemo po zaključku poseben članek.

Naš novo precizirani program je našel v našem novinarstvu precej odmeva. „Jutro“ se boji, da ne dobimo za Velikonoč odveze... Razume program po svoje, isto „Tabor“, ki nas že dalj časa pozna in ki naj v našo iskrenost in doslednost veruje. „Ljudski tednik“ dvomi, če je to „spreobrnjenje“ resno. To ni nikako spreobrnjenje, ampak jasna beseda, succus vsega, kar že pišemo cela 3 leta. Motijo se oni, ako mislijo, da hočemo napadati verstvo, ki je predpogoj vsake kulture. Citajte zato vsi komentatorji naš današnji drugi članek „Malo komentarja in debate“! — Le mirni, pride še več na vrsto, tudi predmet „šola in cerkev“, itd.

Presika pri Ljutomeru. V nedeljo, dne 13. t. m. se je tu vršila rudarska veselica v korist vestfalskih Slovencev-rudarjev. Njen potek je bil dovoljen. Na prireditvi so govorili razni govorniki i. s. kot prvi g. Resman, ki je bil duša cele prireditve o pomenu iste, dalje g. učitelj Mikl zelo obširno in nazorno s zgodovini vestfalskih Slovencev ter njih usodi dalje postajenačelnik g. Komac v imenu Jugoslovenskk Maticice ter končno urednik „M. Straže“ g. Roman Bendé, ki je povdarjal, da je prirojena slovenska poštenost tisto jamstvo, ki zagotavlja našemu narodu v širnem svetu bodisi v Ameriki, Westfaliji in drugod zaslužek in kruh, v kolikor istega ne da domovina. Besede vseh govornikov so padle v dobra srca. Podjetnikom je le čestitati, da imajo tako dobre ljudi!

Bolečine? V obrazu? V udi? Puskusite pravi Fellerjev Elzafluid! Vi se bodete čudili! Dobrodejen pri drgnjenju celega telesa in kot kosmetikum za kožo, zobe in negovanje ust! Veliko močnejši in boljši kakor francosko žganje ter čez 25 let priljubljen! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnate ali 1 špeciialna steklenica 24 Din; 36 dvojnatih ali 12 špeciialnih steklenic 214 Din s 10% doplatka pošlje: lekarnar EVGEN V. FELLER, STUBICA DONJA, Elzatr 326, Hrvatsko.

GOSPODARSTVO

Praktikanti (vajenci) na drž. vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru se sprejemajo tekom meseca februarja in marca 1924. Pogoji starost najmanj 16 let, dovršena najmanj ljudska šola z dobrim uspehom, telesna sposobnost. Prednost imajo kmetijski sinovi, ki ostanejo pozneje doma. praktikanti obiskujejo jezikovni in računski pouk, drugače pa delajo z drugimi učenci zavoda praktično v vseh panogah šolskega gospodarstva pod strokovnim vodstvom. Za to dobivajo stanovanje in hrano brezplačno ter imajo prednost pri sprejemu za prihodnje šolsko leto 1924—25 kot redni učenci; v slučaju ubožnosti imajo potem tudi prednost pri podelitvi brezplačnih mest v zavodu in so ob zadovoljivem napredovanju oproščeni sprejemnega izpita. Je to najboljša pripravljavnica za resne kmetijske mladeniče s pomanjkljivo predizobrazbo za vstop v prvi letnik prihodnjega šolskega leta; bivši praktikanti so potem navadno najboljši redni učenci. Na celo polo lastnoročno pisane in kolkovane prošnje (kolek 25 dinarjev) za sprejem praktikantov je poslati ravnateljstvu drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru najkasneje do 31. januarja 1924 s sledečimi prilogami: 1. krstni list, 2. domovnica, 3. zadnje šolsko spričevalo in 4. spričevalo o hravnosti. Sprejem ali odklonitev se naznani pismeno.

Vrednost tujega denarja.

Zagrebaška borza od 16. jan. 1924.

1 dolar	85 Din — para
100 avstrijskih kron	— „ 12 „
1 čehosl. kron	2 „ 63 „
1 engl. funt	387 „ 56 „
1 italj. lira	4 „ 37 „
48 milijard nem. mark	1 „ — „
100 madž. kron	— „ 47 „
1 franc. frank	4 „ 06 „
1 cekin 20 kron	320 „ — „
1 švicar. frank	15 „ 69 „

Cena žita.

Čakovec, 9. januarja 1924.

Pšenica I-a vrste	od K 1200 do 1300 po q
šena II-a vrste	„ „ „ „ „
Zito rž	„ „ 900 „ 950 „
Kuruza	„ „ 1080 „ 1000 „
Ječem	„ „ 1050 „ 1100 „
Zob	„ „ 1000 „ 1050 „
Fižol pisani	„ „ 1800 „ 1850 „
„ črešnjevci	„ „ 2400 „ 2500 „
„ beli	„ „ 2000 „ 2100 „

KNJIŽEVNOST

„Naš dom“. Izšla je 1. številka „Našega doma“, lista za ljudsko prosveto s sledečo vsebino: Dr. Josip Hohnjec: Pomen ljudske izobrazbe za prospeh naroda. — Kastor: Sadovi brezverske vzgoje. — Višavska: Na razpotju (pesem). — Justin: Na široko! — Jož. Barle: Čebelice. — Zvonimir: Naš tiran. — Na delo za katoliško časopisje! — Kot nov predelek je: Razgled po svetu in končno Društveni glasnik. „Naš dom“ je glasilo Prosvetne zveze, za to za vsa, pri Prosvetni zvezi včlanjena društva njega naročitev obvezna. Predvsem ti mladina, segaj pridno po njem. Naroča se pri upravi „Našega Doma“, Maribor, Tiskarna sv. Cirila in stane letno Din 12-50, pri skupnih naročilih 10 izvodov in več po 12 dinarjev.

Čuvajmo materi Sloveniji slovensko lice!

HRANILNICA IN POSOJILNICA v RADINCIH

r. z. z. n. z. obrestuje vloge po najvišji obrestni meri || daje raznovrstna posojila in izplačuje dvige brez odpovedi. račun ček. urada št. 12.168.

ZABAVNI KOT

Tolažba.

Profesor: Ljuba gospodična, tega ne morem nikdar pozabiti in preboleti, da ste odklonili mojo ljubezen!
Gospica: „Ah, gospod — saj Vam kot profesorju ne bo delalo preglavic — pozabiti!“

Konec in sklep.

Bodoči tast (svojemu bodočemu zetu): No, sedaj, moj dragi upam, da bo konec neumnih šal in komedij, nad katerimi se zgraža čednost naše doline!

Bodoči zet: „Seveda, se razume! Zaroka z vašo hčerjo je bila moja zadnja komedija!“

Razlika.

Prijatelj (prijateljju po dolgi ločitvi, ob svidenju): Povej, stara sablja, ali si srečen...?

Drugi: „Srečen? Ne! — Poročen!“

UREDNIKOVA POŠTA

G. Radgona. Povsodi se lahko človek pohujša, če hoče. Celo v sv. pismu, ako ga ne čita s pametjo. Naš podlistek, četudi ni mojsterski produkt pa je pisan zelo živahno in ima avtor to dobro stran, da piše, kakor vidi in doživi brez tančice olepšavanja, ki je ponajvečkrat protinaravna. Kar pa služi resnici ni grdo in spodtakljivo, kajti „čistemu je čisto vse!“ Naš namen pa ni, razširjati lascivnih podlistkov. To prepustimo takozvani „šundliteraturi“, ki ima posebno tendenco. Upamo, da ne bo več razburjenja. — Drugi. Se ne splača. Pride najprej pred drugi forum... Za dotične pa velja: Blagor ubogim na duhu!... List sta odpovedala do sedaj le dva človeka, novih naročnikov pa je — 39. Dobra stvar si sama dela pot, četudi skozi — pečine. — Dopisniki. Pišite pridno, sedaj je čas. Agitirajte za M. Stražo! Zahtevajte položnice ali pa vpošljite samo naslove!

Izdaja: Konzorcij „Murske Straže“.
Glavni in odgovorni urednik: Roman Bendé.
Tisk: Tiskarna Panonija v Gornji Radgoni.

Poslano.*)

P. n.

okrajnemu glavarstvu

Ljutomer.

Moj viničar Wolf Ivan iz Črešnjevca je bil radi nekega spora z g. L. Bračkom obsojen od obč. poravnalnega sodišča z 200 K, poleg tega ima plačati še 600 K advokatskih stroškov.

Ne glede na to, da ubogi viničar tega zneska ne more niti pol leta spraviti skupaj in po tri mesece ne more svoji družini dati kruha ter je utrpel vsled pogina svinj velikansko materijelno škodo, mi je čast, vprašati g. okrajnega glavarja sledeče:

1. Ali je občini Črešnjevci znano, kdo sme obsojati delikte občanov?
2. Ali spada v kompetenco poravnalnih sodišč, da nalagajo globo?
3. Kdo je krivec temu, da se z ubogim materijelno beraško situiranim revežem z družino postopa tako nesocialno?
4. Kaj poreče k temu pristojna oblast? V Križevcih pri Ljutomeru, 11. jan. 1924.

Z odl. spoštovanjem:

Josip Kosi

državni komisar sekvestr. posestev
Brunner in Neumeyer, Črešnjevci.

*) Za spise pod to rubriko uredništvo ne odgovarja.

Do 20 besed
5 Din, vsaka
nadaljnja be-
seda 50 para
več.

MALI OGLASI

Enostolpna
Petitvrsta
all njen pro-
stor 1 Din
50 p.

Pozor! Pri vožnji na vlaku od G. Radgone do Križovca je pozabila revna učiteljica dober dežnik. Pošten najditelj, ki se je vozil sam v istem kupeju naprej, je prošel, da odda dežnik proti nagradi v upravi lista!

Licitacija 4 uteži se vrši v sredo, 23. januarja pri meroizkusnem uradu v Radincih in sicer zjutraj.

Voščene sveče

vseh velikosti priporoča po ugodnih cenah Franc Senčar, trgovina z mešanim blagom Mala Nedelja. Nakupujejo se jajca, maslo, mast, surove svinjske kože in vsi poljski pridelki vedno po najvišji dnevni ceni.

Uta velika prostorna, celo v dobrem stanu, zidana in z opeko krita, se prodaja pri posestnici Ivani Horvatič v Križevcih pri Ljutomeru po primerni ceni; tudi več jajčnih rabljenih zabojev se bo prodalo. Istotam se sprejme do 15. februarja pridna poštna dekla proti dobri plači.

Hiša z gospodarskim poslopjem blizu Sv. Lenarta Slov. gor. z 3 orali zemlje (vinograd, njiva, sadonosnik) je na prodaj. Kupec naj se oglasi pri Vinko Zorman, Sv. Trojica, Slov. gor.

Knjige vseh vrst: zabavne, poučne, leposlovne, molitvenike, vse pisarniške in šolske potrebščine ima v zalogi po najnižji ceni Tiskarna Panonija Gornja Radgona.

200 K na dan

in še več lahko zasluži vsak količkaj inteligenten človek brez razlike spola. Pojasnila proti znakmi za odgovor daje — uredništvo.

Vežalke, baterije, nogavice, bi-serne gumbe, lasne sponke, glavnike vsako množino po tovarniških cenah, ednako razne druge v te stroko spadajoče predmete se dobi samo pri tvrdki I. Baloh, Maribor, Grajski trg 3.

Posestvo v izmeri 11 oral (gorica, travniki, šuma itd.) z zidano hišo in dve kleti, 3/4 ure od Gornje Radgone se za ceno od 200.000 Din prodaja. Naslov v upravi „Murske Straže“.

Izgubila se je črna usnjata denarja. Pošteni najditelj naj jo odda v našem upravnistvu, kjer dobi 300.000 K nagrade.

Mlinar za boljši mlin, pošten in trezen se sprejme. Več pove Ivan Kreft, Sv. Jurij ob Ščavnici.

Velika zaloga pohištva!!

Ernest Zelenka, Maribor

Oblastveno zapriseženi strokovnjak

Šolska ulica št. 5

priporoča svojo bogato zalogo pohištva in prvovrstnih tapetniških izdelkov, **spalnice, divane, preproge, jedilnice, zastore, odeje itd.** klub garniture s pravim usnjem preoblečene!

Velika izbira lastnih prvovrstnih izdelkov v novem povečanem lokalu!

Prosti ogled! Zaročenci imajo posebne ugodnosti! **Prosti ogled!**

TISKARNA PANONIJA D. D. V LJUTOMERU

Vabilo na subskripcijo delnic.

Ministerstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, je s svojim odlokom od 14. decembra 1923 št. 7419/23 dovolilo podpisanim koncesionarjem, da smejo osnovati delniško družbo pod imenom

„Tiskarna Panonija“.

Družba je upravičena in ima namen, baviti se z vsemi v grafičko-artističko obrt spadajočimi posli, knjigotrštvom, vezanjem knjig, trgovino s papirjem, muzikalijami, pisarniškimi in šolskimi potrebščinami itd. itd. V delno izvršitev tega namena prevzame družba sedaj obstoječo „Tiskarno Panonijo, Iv. Sušec & tov. kom. družbo v Gornji Radgoni“ in jo premesti v Ljutomer, kjer se kupi v ta namen lastno poslopje.

Delniška glavnica znaša 1.000.000 Din ter je razdeljena na 1000 delnic po 1000 Din.

Delnice se emitirajo po kurzu 1000 Din za komad in za vsak komad 50 Din več za kritje ustanovnih stroškov.

Delnice, katere bodo imenske, se bodo izdajale v komadih po 1000 Din.

Na subskribirane delnice odpadajočo glavnico je vplačati do 31. januarja 1924 pri zavodu, kjer se je subskripcija izvršila.

Subskripcija delnic se vrši pri podružnicah Slavenske banke v Gornji Radgoni, Mariboru, Celju, Ljubljani in Murski Soboti, pri Posojilnici v Gornji Radgoni, Slovenski banki podr. v Ljutomeru, Obrtni banki podr. v Ljutomeru, ter pri Jugoslovanskem kreditnem zavodu v Murski Soboti.

Subskripcijske pole so na razpolago pri imenovanih zavodih.

Subskripcija se prične dne 11. januarja in zaključi dne 31. januarja 1924.

Delnice se izročijo subskribentom po ustanovnem občnem zboru.

Ljutomer-Gornja Radgona, januarja 1924.

Dr. Karol Grossmann

odvetnik

v Ljutomeru.

Anton Jandl

stavbenik

Alojz Neudauer

tiskarska podjetnika

v Gornji Radgoni.

Ivan Sušec